

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
T.a.v. de minister, mevrouw C.J. Schouten
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Datum: 25 juni 2020
E-mail: 10.2.e [@greenports-nederland.nl](mailto:10.2.e@greenports-nederland.nl)
Onderwerp: Dringend verzoek om gesprek vóór het zomerreces

Geachte mevrouw Schouten, Beste Carola,

Graag gaan we op zeer korte termijn met u in gesprek over de huidige situatie in onze sector. De extra steunmaatregel voor de tuinbouw vervulde een cruciale functie om in de kern gezonde bedrijven te redden en banen te behouden. We zijn u zeer erkentelijk voor de inzet van u en uw ambtenaren om deze regeling mogelijk te maken en uit te voeren. Ontwikkelingen in afzetmarkten nationaal en internationaal hebben nog steeds forse impact op de financiële resultaten en positie van vele bedrijven in de tuinbouw. Cijfers van organisaties in de branche en uit een brede peiling onder ondernemers in het cluster laten zien dat bij een omvangrijk deel van de bedrijven de derving aan omzet en brutowinst aanhoudt tot eind 2020. Onze vrees van medio maart komt uit: de crisis heeft een lange doorwerking.

Geen beroep op generieke maatregelen

Een belangrijk deel van de tuinbouwbedrijven kan geen beroep doen op het pakket generieke noodmaatregelen van het kabinet. Ook bij de verbeterde NOW2-regeling is dat het geval. In aanvulling op het generieke pakket blijft extra steun cruciaal om in de kern gezonde bedrijven en banen te redden, en om de diversiteit en kracht van het tuinbouwcluster veilig te stellen. Dit cluster bestaat uit een samenhangend complex van innovatie en ontwikkeling, productie van en internationale handel in hoogwaardige tuinbouwproducten en toelevering.

Harde werkelijkheid

Achter het 'gunstige beeld' van de onder-uitputting bij de extra steunmaatregel gaat een harde werkelijkheid schuil. Als gevolg van de drempel van 30% voor de tegemoetkoming en door andere politieke keuzes bij de uitwerking van de extra steunmaatregel, dragen de bedrijven het overgrote deel van de schade zelf! De consequentie ervan is dat vernieuwing en verduurzaming stilvalt; zo geeft ruim 40% van de ondernemers in de peiling aan dat investeringen moeten worden uitgesteld of geschrapt. Dit zal ten koste gaan van de concurrentiekracht en daarmee van de positie van het Nederlandse tuinbouwcluster in het internationale speelveld.

Nationaal en internationaal

De oorzaak van dit sombere vooruitzicht blijft dezelfde als die van medio maart: acute vraaguitval bij de wereldwijde coronapandemie en nationale en internationale overheidsmaatregelen om verspreiding van dit virus te beteugelen. Dit ligt buiten de schuld en invloedssfeer van ondernemers. Zij geven er blijk van alle zeilen bij te zetten om in te spelen op mogelijkheden die markten nationaal en internationaal wél bieden. Die ondernemersgeest en veerkracht verklaren ook deels de onderuitputting bij de extra steunmaatregel. We zien echter dat bij enkele subsectoren, zowel in de teelt als de (inter)nationale handel van bloembollen, producten in de voedingstuinbouw en snijbloemen, een groot aantal belangrijke afzetmarkten niet opveren. Voor veel ondernemers, zeker als zij zich specialiseerden in specifieke afzetmarkten zoals feesten en partijen, evenementen, horeca en cateraars, herstellen afzetmogelijkheden zich beperkt tot niet. En dus duurt de derving van omzet of bruto winst voort of dient deze zich snel aan als de oogst- en afzetpiek later in het jaar valt.

Lange doorwerking

Het wordt scherp zichtbaar welke lange doorwerking coronamaatregelen hebben en hoe dat ingrijpt op het unieke cyclische productieproces in de tuinbouw. Dit valt niet stil te zetten; snel omschakelen naar een ander product is veelal geen optie. Investerings in productie moeten zelfs doorgaan om in te spelen op (beperkte) kansen die (nieuwe en/of herstelde) afzetmarkten mogelijk bieden. De aanhoudende vraaguitval treft ondernemers die in internationale ketens actief zijn én ondernemers die zich specialiseerden in korte ketens. Juist dit samenspel van diversiteit in ondernemers en producten kenmerkt het bouwwerk van het tuinbouwcluster, dat een multinational van MKB-bedrijven vormt. Elk onderdeel draagt bij aan de kracht van het cluster en verdient steun om de crisis door te komen. Forse sanering van (groepen van) bedrijven ondermijnt de concurrentiekracht van het hele cluster. Terwijl het toonaangevend en een wereldspeler is en kan blijven, met haar bakermat in ons land. De tuinbouw kan een belangrijke steunpilaar zijn om de economische malaise van de BV Nederland bij de aanstaande recessie te beperken en bij te dragen aan een sneller herstel.

Argumenten gelden nog steeds

De coronacrisis toont aan dat ook in tijden van crises, consumenten onze kwalitatief hoogwaardige producten nodig hebben. Dat laat onverlet dat overheidsmaatregelen, die overigens op zich terecht zijn om de volksgezondheid veilig te stellen, nationaal en internationaal voor marktontwrichting blijven zorgen en schade blijven veroorzaken. De eerder vermelde argumenten bij het instellen van de extra steunmaatregelen, gelden nog steeds. Het gaat om ondernemingen die zich geconfronteerd zien met een combinatie van de volgende situaties:

- de productie en handel gaan door, terwijl er nauwelijks omzet wordt gemaakt;
- producten zijn slecht of niet houdbaar vanwege bederfelijkheid en er zijn geen of beperkte alternatieve toepassingsmogelijkheden;
- er is sprake van een seizoenspiek in productie, personele bezetting en/of omzet.

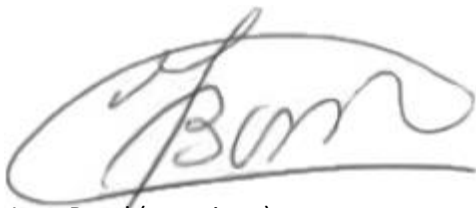
De piek valt voor een belangrijk deel van de bedrijven in het voorjaar, maar voor andere juist later in het jaar. Zoals vanaf het begin aangegeven, werkt de impact langer door dan drie maanden.

Tot slot

Wij verwachten als crisisorganisatie dat extra steun aan de sector evident blijft, ook gezien de aanstaande Brexit en economische recessie. Hoe groot die steun moet zijn en in welke vorm deze kan plaatsvinden laat zich nu nog lastig aftekenen.

In de komende maanden zal het kabinet uitwerking geven aan het vervolgtraject van het pakket noodmaatregelen. Daar worden keuzes gemaakt. Nu de tuinbouw met veel schade zit, meer schade is te voorzien en generieke maatregelen niet afdoende verlichting geven, bespreken we graag op heel korte termijn met u welke scenario's er zijn voor een (gezamenlijke) vervolgaanpak. Gelet op de grote zorg, de onzekerheden in de markt en de urgentie, stellen we zeer op prijs als dit vóór het zomerreces kan plaatsvinden.

Met vriendelijke groet,
Namens de Crisisorganisatie Coronacrisis Tuinbouw,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Bond', written over a horizontal line.

Jaap Bond (voorzitter)

Niek Jan van Kesteren; voorzitter Greenport Holland
Adri Bom-Lemstra; voorzitter Greenports Nederland
Richard Schouten; GroentenFruit Huis
10.2.e [redacted] Royal FloraHolland
Sjaak van der Tak; Glastuinbouw Nederland
Henk Westerhof; Royal Anthos
Niels Louwaars; Plantum
Carin van Huët; Rabobank Nederland